

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas statistiku attiecībā uz noziegumdrošības sajūtu

(2011/C 343/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 7. un 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti⁽²⁾ un jo īpaši tās 28. panta 2. punktu,

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

I.1. Apspriešanās ar EDAU

1. Komisija pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas statistiku attiecībā uz noziegumdrošības sajūtu⁽³⁾ (še turpmāk "priekšlikums") 2011. gada 8. jūnijā. Tajā pašā dienā priekšlikumu nosūtīja EDAU, lai par to varētu apspriesties.
2. EDAU pauž prieku par to, ka apspriešanās ar viņu notiek saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu, un gandarījumu par atsauci uz šo atzinumu, kas ir pieminēta priekšlikuma preambulā.
3. EDAU pauž gandarījumu arī par to, ka viņam iepriekš tika dota iespēja sniegt neoficiālas atsauksmes par priekšlikuma projektu.

I.2. Priekšlikuma mērķi un darbības joma

4. Priekšlikuma mērķis ir īstenot jaunu apsekojumu⁽⁴⁾ Eiropas Savienībā par noziegumdrošības sajūtu. Tas izveidos kopēju sistēmu salīdzināmas Eiropas statistikas sagatavošanai, izmantojot saskaņotu Eiropas datu vākšanu, kompilēšanu, apstrādi un nodošanu.

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995, 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001, 1. lpp.

⁽³⁾ COM(2011) 335 galīgā redakcija.

⁽⁴⁾ Dalībvalstīm ir ļauts arī izpildīt priekšlikuma prasības, mainot esošos apsekojumus valstī.

5. Apstrādājamo datu kategorijas ir sīki izklāstītas priekšlikuma I pielikumā un ietver detalizētus jautājumus par apsekojuma respondentu sociāli demogrāfisko stāvokli, iespējamiem seksuālas un fiziskas vardarbības gadījumiem, ko viņi varētu būt pārcietuši, viņu sajūtām attiecībā uz drošību un par viņu attieksmi pret tiesībaizsardzības un drošības pasākumiem.
6. Priekšlikums regulē konfidenciālu datu nodošanu no dalībvalstīm Komisijai (*Eurostat*), kā arī to izplatīšanu un datu pieejamību zinātniskiem nolūkiem. Praktiski pasākumi attiecībā uz datu kodēšanas sistēmu un apmaiņu ar mikrodatiem tiks paredzēti īstenošanas tiesību aktos.

I.3. EDAU atzinuma mērķis

7. Šajā atzinumā tiks analizētas tās priekšlikuma daļas, kas attiecas uz personas datu apstrādi. Tas ir balstīts uz diviem iepriekšējiem EDAU atzinumiem attiecībā uz Regulu (EK) Nr. 223/2009, kurā paredz atsaucis sistēmu Eiropas statistikas sagatavošanai⁽¹⁾ un Regulu (EK) Nr. 1338/2008 attiecībā uz statistiku par veselības aizsardzību un drošību darbā⁽²⁾.
8. Atzinums attiecas arī uz Regulu (EK) Nr. 831/2002 par konfidenciālu datu pieejamību zinātniskiem nolūkiem⁽³⁾, ko pašreiz pārskata. EDAU paustu gandarījumu par aicinājumu apspriesties arī par to. Atsauces šajā atzinumā uz Regulu (EK) Nr. 831/2002 neskar ieteikumu, ko EDAU varētu sniegt šajā sakarā.

II. PRIEKŠLIKUMA ANALĪZE

II.1. Ievada piezīmes

9. EDAU, kā jau minējis iepriekšējos atzinumos, apzinās, cik svarīga ir statistikas datu izstrāde, sagatavošana un izplatīšana⁽⁴⁾. Tomēr viņš pauž bažas par risku, ka datu subjektus var identificēt, un to, ka tiek apstrādāti tādi jutīgi dati, kas attiecas uz veselību, seksuālo dzīvi un nodarījumiem.
10. EDAU pauž gandarījumu par atsaucēm uz privātpersonu tiesību un brīvību aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi, kas veiktas priekšlikuma 6. un 7. apsvērumā, bet pauž nožēlu, ka priekšlikuma iespējamā ietekme uz privātumu un datu aizsardzību nav aplūkota pievienotajā ietekmes novērtējumā.
11. Šajā atzinumā apspriesta iespēja identificēt datu subjektus saistībā ar statistiku un priekšlikumā (II.2. daļa), kā arī datu aizsardzības sistēmas piemērojamība (II.3. daļa). Pēc tam II.4. daļā analizēta jutīgo datu apstrāde. Atzinuma II.5. daļā uzmanība vērsta uz drošības garantijām un anonimizāciju, un, visbeidzot, II.6. daļā ir aplūkota informācija, kas jāsniedz datu subjektiem.

II.2. Iespēja identificēt datu subjektus

12. Personas dati ir definēti Direktīvas 95/46/EK 2. panta a) punktā un Regulas (EK) Nr. 45/2001 2. panta a) punktā kā jebkura informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu ("datu subjektu"). Šī identifikācija var būt tieša, piemēram, norādot vārdu, vai netieša, piemēram, norādot identifikācijas numuru vai citus faktorus. Tāpēc tiktāl, cik pastāv iespēja identificēt fiziskas personas, attiecīgos datus uzskata par personas datiem, un tāpēc ir jāpiemēro datu aizsardzības tiesību akti.

⁽¹⁾ Skatīt EDAU atzinumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par Eiropas statistiku, OV C 308, 3.12.2008., 1. lpp. (pieejams tīmekļa vietnē http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2008/08-05-20_Statistics_EN.pdf) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 11. marta Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

⁽²⁾ Skatīt EDAU atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai attiecībā uz Kopienas statistiku par sabiedrības veselību un veselības aizsardzību un drošību darbā, OV C 295, 7.12.2007., 1. lpp. (pieejams tīmekļa vietnē http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2007/07-09-05_Statistics_health_data_EN.pdf) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulu (EK) Nr. 1338/2008 attiecībā uz Kopienas statistiku par sabiedrības veselību un veselības aizsardzību un drošību darbā (OV L 354, 31.12.2008., 70. lpp.).

⁽³⁾ 2002. gada 17. maija Regula (EK) Nr. 831/2002, ar ko Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku īsteno attiecībā uz konfidenciālu datu pieejamību zinātniskiem nolūkiem (OV L 133, 18.5.2002., 7. lpp.).

⁽⁴⁾ EDAU iepriekš minētie atzinumi par statistiku.

13. Statistikas datu gadījumā datu subjektu identifikācijas iespēja galvenokārt ir saistīta ar mikrodatiem ⁽¹⁾, kas satur informāciju par atsevišķām statistikas vienībām. Lai gan, lai palielinātu savu pētījumu kvalitāti un elastību, pētnieki, politikas veidotāji un citi lietotāji var pieprasīt pieeju pēc iespējas detalizētākiem mikrodatiem, respondentiem ir vajadzīgas garantijas, ka viņu personas dati tiks aizsargāti, jo īpaši, ja apsekojumi attiecas uz jutīgiem jautājumiem, piemēram, to, kas aplūkots šajā priekšlikumā. Personas datu aizsardzība ir radījusi bažas arī saistībā ar Regulas (EK) Nr. 831/2002 ⁽²⁾ pārskatīšanu.
14. Attiecībā uz iespēju identificēt datu subjektu ES tiesību aktos saistībā ar statistiku ir būtiski divi dažādi jēdzieni: "konfidenciali dati" un "anonīmi dati". Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 223/2009 dati, pēc kuriem "tieši vai netieši var identificēt" statistiskās vienības (kas var būt fiziskas personas, mājsaimniecības, uzņēmēji vai citi uzņēmumi), ir "konfidenciali dati" ⁽³⁾, un tāpēc uz tiem attiecas statistiskā konfidencialitāte ⁽⁴⁾. Taču Regulā (EK) Nr. 831/2002 konfidenciali dati definēti kā dati, "kas ļauj tikai netieši identificēt attiecīgās statistikas vienības". Tā kā priekšlikumā statistikas vienības attiecas tikai uz fiziskām personām (kā arī mājsaimniecībām) ⁽⁵⁾, šajā gadījumā konfidenciali dati ir personas dati, un tāpēc datu aizsardzības tiesību aktus jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai dati pieļauj tiešu vai netiešu identifikāciju.
15. Abās šajās regulās nedaudz atšķiras arī "anonīmu datu" definīcijas. Ja Regulā (EK) Nr. 831/2002 "anonimizēti mikrodati" ir aprakstīti kā atsevišķas statistiskās datu kopas, kurās identifikācijas iespēja ir "samazināta" ⁽⁶⁾, tad saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. pantu "anonimizēti ieraksti" ir tie, "kuri sagatavoti tā, lai statistisko vienību nevar tieši vai netieši identificēt, ņemot vērā visus attiecīgos līdzekļus, kādus varētu izmantot trešā persona" ⁽⁷⁾. Pēdējā definīcija ir salīdzināma ar definīciju, kas sniegta Direktīvas 95/46/EK 26. apsvērumā un Regulas (EK) Nr. 45/2001 8. apsvērumā, saskaņā ar kuru personas dati "kļūst anonīmi", kad datu subjekts "vairs nav" identificējams, ņemot vērā "visus līdzekļus, ko personas datu apstrādātājs vai kāda cita persona varētu izmantot, lai identificētu attiecīgo personu" ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Kas priekšlikumā definēti kā "atsevišķas statistiskās datu kopas" un Eurostat Statistikas terminu un definīciju datubāzē kā "atsevišķu statistikas vienību neapkopoti apsvērumi vai raksturlielumu mērījumi. Mikrodatu kopums ir apsekošanas gadījuma vai cita datu vākšanas gadījuma rezultāts pēc rediģēšanas un ievades statistikas vienības līmenī un iespējamās saskaņošanas ar citiem statistikas vienības līmeņa datiem. Tajā apkopoti statistikas vienības līmeņa dati tā, lai būtu identificējamas attiecības starp atsevišķām statistikas vienībām un to īpašībām, tā, lai būtu iespējama visu veidu apkopošana". (Eurostat Statistikas terminu un definīciju datubāze, kas pieejama tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GLOSSARY_NOM_DTL_VIEW&StrNom=CODED2&StrLanguageCode=EN&IntKey=22564850&RdoSearch=BEGIN&TxtSearch=microdata&CboTheme=&IntCurrentPage=1, kura pēdējo reizi skatīta 17.8.2011.).

⁽²⁾ Dalībvalstu galvenās bažas saistībā ar Regulas (EK) Nr. 831/2002 pārskatīšanu ir par "datu aizsardzības garantēšanu, ietekmes līmeņu konfidencialitāti, jautājumu par datu īpašumtiesībām un piekļuves kontroli" (Eurostat, Eiropas Statistikas sistēmas komitejas 8. sanāksmes un EEZ 66. konferences (10.2.2011.) kopsavilkuma ziņojums, kas pieejams tīmekļa vietnē [http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD\(2011\)0018/COM-AC_DI\(2011\)S013045-01_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD(2011)0018/COM-AC_DI(2011)S013045-01_EN.pdf), kura pēdējo reizi skatīta 17.8.2011.).

⁽³⁾ Skatīt Regulas (EK) Nr. 223/2009 3. panta 7. punktu.

⁽⁴⁾ Ko regulē Regulas (EK) Nr. 223/2009 2. panta 1. punkta e) apakšpunkts un V sadaļa, un Regula (EK) Nr. 831/2002.

⁽⁵⁾ Skatīt priekšlikuma 1. pantu.

⁽⁶⁾ Regulas (EK) Nr. 831/2002 2. pants.

⁽⁷⁾ Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. pants.

⁽⁸⁾ Saskaņā ar darba grupas atzinuma 29. pantu saistībā ar kritēriju "visi attiecīgie līdzekļi, kādus varētu izmantot trešā persona" ir jāapsver visi iespējamie faktori, piemēram, "identifikācijas veikšanas izmaksas, (...) paredzētais mērķis, veids, kā apstrāde ir strukturēta, ieguvums, ko sagaida personas datu apstrādātājs, intereses attiecībā uz privātpersonām, kā arī organizatorisko disfunkciju iespējas (piemēram, pienākuma ievērot konfidencialitāti pārkāpumi) un tehniskas kļūmes". Izvēlētais anonimizācijas metodes jāpielāgo arī tehnoloģiju attīstībai, kas nākotnē varētu ļaut identificēt datu subjektu (29. pants darba grupas 4/2007 atzinumā par personas datu definīciju, 2007. gada 20. jūnijs, (DG 136), 15. lpp., kas pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf, kura pēdējo reizi skatīta 17.8.2011.).

16. Tādējādi pēc mikrodatu anonimizācijas Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. panta nozīmē, kas attiektos uz šo priekšlikumu tikai gadījumā, ja mikrodati tiktu publiskoti, dati vairs netiek uzskatīti par personas datiem, un Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 noteikumi nav piemērojami.
17. Taču datus, kurus uzskata par anonimizētiem Regulas (EK) Nr. 831/2002 nozīmē, nevar anonimizēt saskaņā ar Direktīvu 95/46/EK un Regulu (EK) Nr. 45/2001, jo identifikācijas iespēja varētu saglabāties, un tādējādi uz tiem attiecas datu aizsardzības tiesību akti. Šī anonimizācijas definīcija šajā priekšlikumā ir attiecināta uz atbrīvoto mikrodatu kopumiem, ja attiecīgo apsekojumu pēc tam iekļauj sarakstā, kas minēts Regulas (EK) Nr. 831/2002 6. pantā.

II.3. Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamība

II.3.1. Datu vākšana

18. Priekšlikuma mērķis ir izveidot vienotu sistēmu, "lai sagatavotu Eiropas statistiku dalībvalstīm vācot, kompilējot, apstrādājot un nosūtot" ⁽¹⁾ salīdzināmus datus par noziedzību un drošību.
19. Datus vāc dalībvalstis un nosūta Eurostat, kas tos izplata un padara pieejamus pētniekiem. Lai gan priekšlikums neregulē to, kā dalībvalstis veic datu vākšanu, tajā noteikts, kādi dati ir jānosūta Eurostat. Tāpēc jautājumi, ko apsekojuma ietvaros jāuzdod respondentiem, ir sagrupēti pa datu kategorijām, kas dalībvalstīm ir jānosūta Eurostat un kuras ir minētas priekšlikuma I pielikumā.
20. I pielikuma 6. punktā ir nepārprotami pieprasīta "respondenta identifikācija". Līdzīgi viens no jautājumiem, kas apsekojuma ietvaros jāuzdod par fizisku vardarbību no partneru un citu personu puses, ir "kas to izdarīja" (I pielikuma 7. punkta 1. apakšpunkts). Ja uz šādiem jautājumiem atbild, norādot vārdu, dati attiecas uz tieši identificētām privātpersonām.
21. EDAU apzinās, ka šo jautājumu mērķis ir nevis iegūt respondenta un agresora vārdus, bet, iespējams, piešķirt kodu respondentam vai iegūt iespējamā agresora konkrētu raksturojumu, piemēram, ģimenes attiecību esamība un pakāpe. Turklāt EDAU pauž gandarījumu par to, ka tiešos identifikatorus nav jānosūta Eurostat, jo saskaņā ar priekšlikuma 7. panta 1. punktu tos pirms tam ir jāizņem. Tomēr EDAU iesaka grozīt šo mainīgo lielumu aprakstus I pielikuma 6. punktā un 7. punkta 1. apakšpunktā, lai precizētu, kura specifiska informācija ir patiešām vajadzīga, un lai izvairītos no tā, ka dalībvalstis nevajadzīgi savāc šos tiešos identifikatorus.
22. Pat bez tiešiem identifikatoriem savāktie dati, iespējams, joprojām pieļauj netiešu identifikāciju, "atsaucoties uz identifikācijas numuru", vai sakarā ar apsekojumā nepieciešamo datu laukumu konkrēti noteikto skaitu ar norādi "uz vienu vai vairākiem faktoriem, kas raksturīgi tās fiziskajai, fizioloģiskajai, garīgajai, ekonomiskajai, kultūras vai sociālajai identitātei" ⁽²⁾. Tādēļ uz dalībvalstu veikto datu apstrādi attiecas valstu tiesību akti, ar kuriem īsteno Direktīvu 95/46/EK.
23. Šajā sakarā EDAU vēlētos uzsvērt unikālu vai retu kombināciju parādību, kad dažādu informācijas daļu kombinācija ļauj atšķirt datu subjektus no citiem un tādējādi tos identificēt, kā tas ir norādīts darba grupas atzinuma 29. pantā ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Skatīt priekšlikuma 1. pantu.

⁽²⁾ Direktīvas 95/46/EK 2. panta a) punkts un Regulas (EK) Nr. 45/2001 2. panta a) punkts.

⁽³⁾ "Datu kombinācija kategoriskā līmenī (vecuma kategorija, reģionālā izcelsme, utt.) dažos gadījumos arī var būt diezgan izšķiroša, jo īpaši, ja ir pieejama daža veida papildu informācija. Šo parādību statistikas speciālisti ir plaši pētījuši, vienmēr cenšoties izvairīties no konfidencialitātes neievērošanas" (29. pants darba grupas 4/2007 atzinumā par personas datu definīciju, 2007. gada 20. jūnijs, (DG 136), 13. lpp., kas pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf).

II.3.2. Nosūtīšana, pieejamība un izplatīšana

24. Datus nosūtot *Eurostat*, un tad, kad šiem datiem piekļūst pētnieki, saglabājas identifikācijas iespēja, jo priekšlikuma 7. panta 1. punktā ⁽¹⁾, kā iztīrīts iepriekš, nav prasīts neiekļaut *netiešos* identifikatorus. Turklāt 7. panta 1. punktā un 7. panta 2. punktā nepārprotami pieprasīts dalībvalstīm nosūtīt *Eurostat* konfidenciālus mikrodatos. Tāpat, saskaņā ar priekšlikuma 9. panta 2. punktu ⁽²⁾, *Eurostat* var piešķirt pieeju konfidenciāliem datiem zinātniskiem nolūkiem.
25. Kā iztīrīts iepriekš, konfidenciāli dati ir dati, kas ļauj vismaz netieši identificēt statistiskās vienības, kas šajā gadījumā ir fiziskas personas. Tāpēc *Eurostat* veikta datu apstrāde un to pieejamība pētniekiem ir tāda personas datu apstrāde, uz kuru attiecas Regulas (EK) Nr. 45/2001 noteikumi.
26. Attiecībā uz izplatīšanu 9. panta 1. punktā teikts, ka *Eurostat* "izplata statistiku par noziegumdrošības sajūtu vēlākais līdz 2014. gada 31. decembrim", bet nav norādīti veidi, kā izplatīšana veicama. Ja šajā priekšlikumā paredzēto apsekojumu pēc tam iekļauj Regulas (EK) Nr. 831/2002 6. panta sarakstā, identifikācijas iespēja būs "minimizēta" tikai pirms mikrodatu publiskošanas. Šajā gadījumā tik ilgi, kamēr datu subjektu identifikācija vēl ir iespējama, piemēro Regulu (EK) Nr. 45/2001.
27. Gadījumā, ja mikrodati ir tikuši publiskoti pirms atsevišķas statistiskās vienības tiek izplatītas publikai pieejamu lietu veidā, būtu jāpiemēro Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. pants, kas paredz anonimizāciju Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē. Pēc anonimizācijas šajā nozīmē mikrodatos vairs nevarētu uzskatīt par personas datiem un tāpēc vairs nebūtu jāpiemēro Regula (EK) Nr. 45/2001.

II.4. Jūtīgu datu apstrāde

28. Ir svarīgi uzsvērt, ka personas dati, par kuriem ir runa, ietilpst īpašā datu kategorijā, uz ko attiecas stingrāki noteikumi Direktīvā 95/46/EK un Regulā (EK) Nr. 45/2001. Direktīvas 95/46/EK 8. panta 1. punktā un Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 1. punktā skaidri aizliegta, izņemot saskaņā ar stingriem nosacījumiem, tāda personas datu apstrāde, kas atklāj rasi vai etnisko izcelsmi, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību, dalību arodbiedrībās, kā arī uz veselību vai seksuālo dzīvi attiecināmu datu apstrādi un ierobežo uz nodarījumiem, kriminālās vajāšanas gadījumiem vai drošības pasākumiem attiecināmu personas datu apstrādi ⁽³⁾.
29. Dalībvalstīm cita starpā ir jāiesniedz *Eurostat* dati par respondentu un viņu vecāku pašreizējām un iepriekšējām attiecībām; fizisku un seksuālu vardarbību no partnera un citu personu puses; medicīnisko aprūpi; saskaršanos ar narkomānijas problēmām; nodarījumiem un nacionālo izcelsmi. Šajās kategorijās ietilpst dati attiecībā uz veselību, seksuālo dzīvi un nodarījumiem, un iespējams atklāt etnisko izcelsmi. Tālāk minēti daži piemēri.
- Dati attiecībā uz veselību: "vai respondents tika ievainots; vai tika saņemta medicīniskā palīdzība ievainojuma ārstēšanā" 2.2.4. un 7.1. punktā; "vai respondents ir saskāries ar narkomānijas problēmām" 3. punktā; "vai kāda persona (..) ir ieļļaukājusi (..) vai spērusi, vilkusi pa zemi vai piekāvusi; (..) žņaugusi vai apdedzinājusi, apdraudējusi ar šaujammieroci, nazi vai citu ieroci vai lietojusi tos" 7.1. punktā; un "vai pašreizējais partneris vai iepriekšējais partneris ir ieļļaukājusi vai metusi (..)" 7.3. punktā.
- Dati attiecībā uz seksuālo dzīvi: "iepriekšējās attiecības; faktiskais ģimenes stāvoklis" (kas jautāts papildus "ģimenes stāvoklim") 5. punktā; "vai kāda persona jebkad ir piespiedusi iesaistīties

⁽¹⁾ Un uz Regulu (EK) Nr. 223/2009 (kas citēta iepriekš), uz kuru ir dota atsauce šajā pantā.

⁽²⁾ Un uz Regulu (EK) Nr. 831/2002 (kas citēta iepriekš), uz kuru ir dota atsauce šajā pantā.

⁽³⁾ Direktīvas 95/46/EK 8. panta 5. punkts un Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 5. punkts.

negribētās dzimumattiecībās (.), vai veikusi negribētas seksuālas darbības” 7.2. punktā; un “vai respondents ir pieļāvis negribētas seksuālas darbības, jo ir baidījies no tā, kā varētu reaģēt pašreizējais partneris vai iepriekšējais partneris (.)” 7.4. punktā.

— Dati, kas noteiktos apstākļos var atklāt rasi vai etnisko izcelsmi: mātes dzimšanas valsts; tēva dzimšanas valsts (ko jautā papildus dzimšanas valstij) 5. punktā; un intervijā izmantotā valoda 6. punktā.

— Dati, kas attiecas uz aizdomām par izdarītiem nodarījumiem vai kriminālās vajāšanas gadījumiem: “noziegumu pieredze noziegumu veidu dalījumā; noziegums saistībā ar māsaimniecību; nekonvenciāls noziegums”, kā arī garš saraksts ar sīkāku informāciju par noziegumiem (1. un 2. punkts).

30. Direktīvas 95/46/EK 8. panta 2. līdz 4. punktā un Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 2. līdz 4. punktā ir ietverti izņēmumi aizliegumam apstrādāt šīs datu kategorijas. Šajā gadījumā varētu piemērot Direktīvas 95/46/EK 8. panta 4. punktu un Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 4. punktu, kas ļauj apstrādāt šādus datus “būtisku sabiedrības interešu dēļ”. Taču attiecībā uz šo izņēmumu ir jāpiemēro noteikums par “atbilstīgiem aizsardzības pasākumiem”, un to ir “jāparedz tiesību aktos”⁽¹⁾.

31. Attiecībā uz šo pēdējo prasību EDAU uzskata, ka regula, ko pieņems saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 338. pantā, nodrošinās atbilstīgu juridisko pamatu apstrādei.

32. Tomēr priekšlikumā nav pietiekami norādītas attiecīgās “būtiskās sabiedrības intereses”, kas attaisno tik detalizētu un jutīgu datu vākšanu, nodošanu un izplatīšanu. Kā minēts priekšlikuma 1. pantā, tā mērķis ir izveidot “sistēmu salīdzināmas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai attiecībā uz aizsardzību pret noziegumiem”. Tomēr, lai gan paskaidrojuma rakstā un preambulā sniegti skaidrojumi par atbilstīgo politisko kontekstu, tie nepadara skaidrākus šo statistikas datu mērķus vai politiskos nolūkus. Tie ir tikai daļēji minēti pielikumam pievienotajā tiesību akta finanšu pārskatā⁽²⁾.

33. Tādēļ EDAU iesaka priekšlikuma preambulā skaidri norādīt būtiskās sabiedrības intereses, kas attaisno apstrādi, kā tas ir darīts citos noteikumos, kuros pieprasīta veselības datu apstrāde⁽³⁾ un ar kuriem tiek izveidota Eiropas statistika⁽⁴⁾. Tas ir svarīgi arī, lai novērtētu nepieciešamību apstrādāt šādas detalizētas jutīgu datu kategorijas, jo tā var būt pārmērīga un nav uzskatāma par atbilstīgu, ja mērķis nav skaidri noteikts.

⁽¹⁾ Direktīvas 95/46/EK 8. panta 4. punkts un Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 4. punkts.

⁽²⁾ Tiesību akta finanšu pārskata 1.4.3. punktā teikts, ka viens no priekšlikuma “paredzamajiem rezultātiem” ir statistika, “uz kuras balstīt politisko stratēģiju formulēšanu, lai veicinātu drošību un novērstu noziegumus” (priekšlikuma 23. lpp.) un saskaņā ar 1.5.2. punktu “ES iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir “rezultātu par noziegumdrošības sajūtu ES līmenī salīdzināmība, kas veicinās uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu”.

⁽³⁾ Regulas (ES) Nr. 1235/2010 par farmakoviliganci 23. apsvērumā teikts, ka “mērķis aizsargāt sabiedrības veselību atbilst būtiskām sabiedrības interesēm, un attiecīgi personas datu apstrāde ir attaisnojama, ja identificējamus veselības datus apstrādā tikai vajadzības gadījumā un tikai tad, ja iesaistītās personas novērtē šo vajadzību katrā farmakoviligances procesa posmā”. (Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 15. decembra Regula (ES) Nr. 1235/2010, ar kuru atbilstīgi uz cilvēkiem paredzēto zāļu farmakoviliganci groza Regulu (EK) Nr. 726/2004, ar ko nosaka cilvēkiem paredzēto un veterināro zāļu reģistrēšanas un uzraudzības Kopienas procedūras un izveido Eiropas Zāļu aģentūru, un Regulu (EK) Nr. 1394/2007 par uzlabotas terapijas zālēm, OV L 348, 31.12.2010., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Regulas (EK) Nr. 1338/2008 12. apsvērumā (cit. dok.) teikts, ka “statistikas prasības, kuras izveidotas, īstenojot Kopienas rīcību sabiedrības veselības jomā, valstu stratēģijas, lai izveidotu augstas kvalitātes, pieejamu un ilgtspējīgu veselības aprūpi, un Kopienas stratēģijas veselības aizsardzības un darba drošības jomā, kā arī prasības, kas izveidotas saistībā ar strukturāliem rādītājiem, ilgtspējīgas attīstības rādītājiem un ECHI, kā arī citiem rādītāju kopumiem, kuri jāizstrādā, lai pārraudzītu Kopienas un valstu politiskās darbības un stratēģijas sabiedrības veselības jomā un veselības aizsardzības un drošības darbā jomā, veido būtiskas sabiedrības intereses”.

II.5. Drošības garantija un anonimizācija

34. Attiecībā uz nepieciešamību pēc "atbilstīgiem aizsardzības pasākumiem", EDAU atzīmē atsauces uz Regulu (EK) Nr. 223/2009, Regulu (EK) Nr. 831/2002 un Eiropas Statistikas prakses kodeksu ⁽¹⁾, kas paredz konfidenciālu datu aizsardzību. Taču kā jau EDAU atzīmējis iepriekš ⁽²⁾, tas fakts, ka datus attiecībā uz tieši vai netieši identificējamām fiziskām personām uzskata par konfidenciāliem datiem un ka pret tiem arī izturas kā pret tādiem, pats par sevi nenodrošina, ka šo datu apstrāde notiek pilnīgā saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem. Šajā ziņā EDAU atzinīgi novērtē priekšlikuma preambulā sniegtās atsauces uz Direktīvu 95/46/EK un Regulu (EK) Nr. 45/2001.
35. Tomēr, ņemot vērā apstrādājamo datu jutīgo raksturu un to, ka statistiskos mērķus var sasniegt ar anonimizētiem mikrodatiem ⁽³⁾, EDAU uzsver, ka dati pēc iespējas ātrāk ir jaanonimizēti Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē ⁽⁴⁾. Ja apsekojumam nepieciešamā datu detalizācijas līmeņa dēļ mikrodatu pilnīgu anonimizāciju nevar garantēt pirms to nosūtīšanas Eurostat vai pirms pieejas došanas pētniekiem un ja tas ir skaidri pamatots, priekšlikumā būtu vismaz jācenšas nodrošināt anonimizāciju Regulas (EK) Nr. 831/2002 nozīmē (identifikācijas risku samazināšana).
36. Konfidenciāli dati, kas šajā gadījumā būtu jutīgi dati, būtu jāapstrādā tikai vajadzības gadījumā, t. i., ja tos pašus zinātniskos mērķus nevar sasniegt ar tādu mikrodatu palīdzību, kuri ir anonimizēti Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē vai kuru identifikācijas iespēja ir samazināta Regulas (EK) Nr. 831/2002 nozīmē. Publiskotajiem datiem jebkurā gadījumā būtu jābūt anonimizētiem Direktīvas 95/46/EK, Regulas (EK) Nr. 45/2001 un Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. panta nozīmē.
37. Līdz to anonimizācijai Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē attiecībā uz datiem ir jāveic atbilstīgi tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu to konfidencialitāti un drošību, kā to pieprasa Direktīvas 95/46/EK 16. un 17. pants un Regulas (EK) Nr. 45/2001 21. un 22. pants. Šajos pasākumos jāņem vērā apstrādes radītie riski un aizsargājamo datu jutīgais raksturs.
38. Turklāt Regulas (EK) Nr. 45/2001 27. panta 1. punkts paredz, ka "apstrādes darbības, kas savu īpatnību, darbības jomas vai mērķu dēļ var īpaši apdraudēt datu subjektu tiesības un brīvības, iepriekš pārbauda Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs". 27. panta 2. punktā noteikts, ka tādu datu apstrāde, kas attiecas uz "veselību", "aizdomām par izdarītajiem noziegumiem", "nodarījumiem" un "sodāmību" ietver šādus riskus, un tāpēc tās ir iepriekš jāpārbauda.
39. Tā kā Eurostat apstrāde skar personas datus, kas attiecas uz šīm kategorijām, tā pakļauta iepriekšējai pārbaudei ⁽⁵⁾. Tādēļ iepriekšējās pārbaudes procedūras ietvaros EDAU var sniegt tālākas norādes un konkrētus ieteikumus attiecībā uz datu aizsardzības noteikumiem.

⁽¹⁾ Komisijas ieteikums Eiropas Parlamentam un Padomei par valsts un Kopienas statistikas iestāžu neatkarību, integritāti un atbildību, COM(2005) 217 galīgā redakcija, OV C 172, 12.7.2005., 22. lpp.

⁽²⁾ EDAU atzinumi par statistiku, kas citēti iepriekš.

⁽³⁾ Saskaņā ar Eiropas Statistikas padomdevējas komitejas (ESPK) 29.10.2010. sanāksmes protokolu, "šķiet, ka ir noticis pārpratums attiecībā uz konfidenciālu datu definīciju; akadēmiskos pētījumus interesē anonimizēti mikrodati, viņi necenšas piekļūt konfidenciāliem datiem. Tādējādi viņiem vajadzīga anonimizētu individuāla līmeņa datu publikošanu". (ESPK 6. sanāksmes 29.10.2010. protokols, 3. lpp., kas pieejams tīmekļa vietnē http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esac/documents/6th%20ESAC_Minutes.pdf, kura pēdējo reizi skatīta 17.8.2011.).

⁽⁴⁾ Skatīt šī atzinuma 15. un 16. punktu.

⁽⁵⁾ Ir jāatzīmē, ka atbilstīgi datu aizsardzības tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 20. pantu, datu apstrāde, ko veic dalībvalstis, arī var tikt pakļauta iepriekšējai pārbaudei no valsts vai reģionālo datu aizsardzības iestāžu puses.

40. Visbeidzot, priekšlikuma 8. panta 2. punktā paredzēts, ka praktisko kārtību, kā kodēt datus un apmaiņties ar mikrodatiem, nosaka, izmantojot īstenošanas aktus. EDAU atzinīgi novērtētu lūgumu apspriesties attiecībā uz šo praktisko kārtību.

II.6. Informācija, kas jāsniedz datu subjektiem

41. EDAU atgādina, ka, tā kā dalībvalstis tiešā veidā vāc datus no respondentiem, jāpiemēro Direktīvas 95/46/EK 10. pants. Tādējādi datu subjektus vismaz informē par apsekojuma brīvprātīgo raksturu un iespēju atteikties atbildēt uz vienu vai vairākiem jautājumiem, par apstrādes darbību nolūkiem, kādiem dati ir paredzēti, par personas datu apstrādātāja personību, par to, ka dati tiks nosūtīti *Eurostat*, kas varētu nodrošināt pieeju pētniekiem, un par to, ka pastāv tiesības piekļūt datiem, tos labot, bloķēt un dzēst, ja vien uz apstrādi neattiecas šo tiesību izņēmumi, kuri paredzēti valsts datu aizsardzības tiesību aktos.

III. SECINĀJUMI

42. EDAU atkārtoti ir apliecinājis, cik svarīga ir statistikas datu izstrāde, sagatavošana un izplatīšana. Tomēr EDAU ir norūpējies par jutīgu datu apstrādi šajā konkrētajā apsekojumā un iespēju identificēt fiziskas un seksuālas vardarbības upurus un agresorus. Tāpēc viņš jo īpaši iesaka sekojošo.

- Būtu jāgroza mainīgo lielumu “respondenta identifikācija” un “kas to izdarīja” apraksts, lai izvairītos no datu subjektu nevajadzīgas tiešas identifikācijas. Turklāt, lai izvairītos arī no netiešas identifikācijas, EDAU iesaka pēc iespējas ātrāk anonimizēt mikrodatu Direktīvas 95/46/EK 26. apsvēruma un Regulas (EK) Nr. 45/2001 8. apsvēruma nozīmē (nav identifikācijas iespēju, ņemot vērā visus iespējamus līdzekļus, kurus iespējams pamatoti izmantot).
- Ja apsekojumā nepieciešamā datu detalizācijas līmeņa dēļ pirms datu nosūtīšanas *Eurostat* vai pirms pieejas došanas pētniekiem nevar nodrošināt mikrodatu anonimizāciju Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē, iespējams apstrādāt datus, kas ir anonimizēti Regulas (EK) Nr. 831/2002 nozīmē (identifikācijas risku samazināšana).
- Konfidenciāli dati būtu jāizmanto tikai vajadzības gadījumā, t. i., ja tos pašus mērķus nevar sasniegt, izmantojot anonīmus mikrodatu, un ja šī vajadzība priekšlikumā ir nepārprotami pamatota.
- “Būtisku sabiedrības interešu” gadījumos jutīgu datu apstrādes pamatojumam būtu jābūt sīkāk izskaidrotam un skaidri izklāstītam priekšlikumā. Būtu arī jānodrošina, ka visas šim konkrētajam nolūkam savācamo un apstrādājamo personas datu kategorijas ir būtiskas un nav pārmērīgas. Jebkurā gadījumā publiskotajiem datiem būtu jābūt anonimizētiem Direktīvas 95/46/EK, Regulas (EK) Nr. 45/2001 un Regulas (EK) Nr. 223/2009 19. panta nozīmē.
- Līdz datu anonimizēšanai Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 nozīmē saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 16. un 17. pantu un Regulas (EK) Nr. 45/2001 21. un 22. pantu būtu jāīsteno piemēroti tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu apstrādāto personas datu konfidencialitāti un drošību, ņemot vērā apstrādē iespējamus riskus un aizsargājamo datu jutīgo raksturu. Turklāt apstrāde ir pakļauta EDAU iepriekšējai pārbaudei.
- EDAU atgādina, ka saskaņā ar valsts datu aizsardzības tiesību aktiem datu subjekti pirms datu vākšanas ir atbilstīgā veidā par to jāinformē.

-
- Visbeidzot, EDAU atzinīgi novērtētu lūgumu par apspriešanos attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 831/2002 pārskatīšanu un praktisko kārtību, kā kodēt datus un apmainīties ar mikrodatiem, ko pieņems, izmantojot īstenošanas aktus.

Briselē, 2011. gada 19. septembrī

Giovanni BUTTARELLI
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs
